

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 27. aprila 2006¹

I – Uvod

1. Tribunal des affaires de sécurité sociale de Longwy (socialno sodišče Longwy, Francija, v nadaljevanju tudi: predložitveno sodišče) sprašuje Sodišče o razlagi Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti², z vidika členov 39 ES in 42 ES.

2. To vprašanje si predložitveno sodišče zastavlja v sporu med F. Nemcem in Caisse régionale d'assurance maladie du Nord-Est (regionalni nosilec zdravstvenega

zavarovanja za severovzhod, v nadaljevanju: CRAM). CRAM je ugotovil, da F. Nemcu pripadajo denarne dajatve v skladu s francoskim zakonom o odškodnini nekdanjim delavcem z azbestom. Dajatve so bile izračunane po določbah upravne okrožnice na podlagi zadnje francoske plače F. Nemca iz 1993/94. F. Nemeč meni, da bi morala biti podlaga za izračun zadnja plača v Belgiji iz 2003/04, ki je bistveno višja.

3. Predložitveno sodišče pa se sprašuje, ali je neupoštevanje zadnje belgijske plače F. Nemca pri izračunu njegovih zahtevkov združljivo z Uredbo št. 1408/71 in s prostim gibanjem delavcev iz člena 39 ES in naslednjih.

1 – Jezik izvornika: nemščina.

2 – UL L 149, str. 2, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL 1997, L 28, str. 1), nazadnje spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 647/2005 z dne 13. aprila 2005 (UL L 117, str. 1).

II – Pravni okvir

prostega gibanja delavcev; v ta namen vzpostavi ureditev, ki delavcem migrantom in njihovim vzdrževancem zagotavlja:

A – Pravo Skupnosti

1. Primarna zakonodaja

(a) seštevanje vseh dob, ki se upoštevajo po zakonodajah posameznih držav, za pridobitev in ohranjanje pravice do dajatev ter za izračun višine dajatev;

4. Člen 39(1) in (2) ES določa:

(b) izplačevanje dajatev osebam s prebivališčem na ozemlju držav članic.

„V Skupnosti se zagotovi prosto gibanje delavcev.

V postopku iz člena 251 odloča Svet soglasno.“

Prosto gibanje vključuje odpravo vsakršne diskriminacije na podlagi državljanstva delavcev držav članic v zvezi z zaposlitvijo, plačilom in drugimi delovnimi in zaposlitvenimi pogoji.“

2. Uredba št. 1408/71

5. V členu 42 ES je določeno:

6. V členu 1 Uredbe št. 1408/71 so med drugim naslednje opredelitve:

„Svet sprejme v skladu s postopkom iz člena 251 takšne ukrepe na področju socialne varnosti, kakršni so potrebni za zagotovitev

„[...]

- (a) ‚zaposlena ali samozaposlena oseba‘ (o) ‚pristojni nosilec‘ pomeni:
pomeni vsako osebo,

- (i) ki je obvezno zavarovana ali prostovoljno nadaljuje zavarovanje za enega ali več primerov, ki so zajeti v sistem socialne varnosti za zaposlene ali samozaposlene osebe ali s posebnim sistemom za javne uslužbenke;

- (i) nosilca, pri katerem je oseba zavarovana v času vloge za dajatev; ali

- (ii) nosilca, pri katerem ima ali bi imela oseba pravico do dajatev, če bi sama oziroma njeni družinsk(i) član(i) živel(i) na ozemlju države članice, v kateri ima ta nosilec svoj sedež, ali

[...]

- (j) ‚zakonodaja‘ pomeni: vse zakone, predpise in druge določbe ter vse druge sedanje ali prihodnje izvedbene ukrepe vsake države članice, ki se nanašajo na področja socialne varnosti in sisteme socialne varnosti, zajete v členu 4(1) in (2), ali posebne storitve, za katere se ne plačujejo prispevki iz člena 4(2a).

[...]

- (t) ‚dajatve‘ in ‚pokojnine‘ pomenijo: vse dajatve in pokojnine, vključno z vsemi njihovimi elementi, ki se izplačujejo iz javnih sredstev, z uskladitvami in dopolnilnimi dodatki v skladu z določbami Naslova III, pa tudi pavšalne dajatve,

[...]

ki se lahko izplačajo namesto pokojnin, in izplačila, ki predstavljajo povračila prispevkov.“ (c) pokojninska dajatev/dajatev za starost/starostna dajatev,

7. V členu 2 Uredbe pod naslovom „Osebna veljavnost“ v odstavku 1 je določeno: [...]

„Ta uredba se uporablja za zaposlene ali samozaposlene osebe in študente, za katere velja ali je veljala zakonodaja ene ali več držav članic in ki so državljani ene od držav članic, ali osebe brez državljanstva ali begunce, ki stalno prebivajo na ozemlju ene od držav članic, pa tudi za njihove družinske člane in njihove preživele osebe.“ (e) dajatve za nesreče pri delu in poklicne bolezni;

[...]“

8. V členu 4 Uredbe je med drugim določeno področje uporabe:

9. V členu 13 Uredbe je za določitev zakonodaje, ki se uporablja, med drugim določeno:

„(1) Ta uredba se uporablja za vso zakonodajo v zvezi z naslednjimi področji socialne varnosti:

„(1) Ob upoštevanju členov 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.

[...]

(2) Dokler v členih od 14 do 17 ni določeno drugače, velja naslednje:

„Kadar so pogoji, ki jih zahteva zakonodaja države članice za upravičenost do dajatev, izpolnjeni šele z uporabo člena 45 in/ali člena 40(3), se uporabljajo naslednja pravila:

(a) za osebo, zaposleno na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je registrirani sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki osebo zaposluje, na ozemlju druge države članice;

(a) pristojni nosilec izračuna teoretični znesek dajatve, ki bi jo oseba lahko zahtevala, kakor da bi bile vse zavarovalne dobe in/ali dobe prebivanja, dopolnjene po zakonodaji držav članic, ki so za osebo veljale, dopolnjene v tej državi in po zakonodaji, ki jo uporablja na dan dodelitve dajatve. Če po tej zakonodaji znesek dajatve ni odvisen od trajanja dopolnjenih dob, se ta znesek obravnava kot teoretični znesek iz tega odstavka.“

[...]

(f) za osebo, za katero se zakonodaja države članice preneha uporabljati, ne da bi se začela zanjo uporabljati zakonodaja druge države članice v skladu z enim od pravil, določenih v prejšnjih pododstavkih, ali v skladu z eno od izjem ali posebnih določb, določenih v členih 14 do 17, velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere ima stalno prebivališče, samo v skladu z določbami te zakonodaje.“

11. V členu 47 je pod naslovom „Dodatne določbe za izračun dajatev“ v odstavku 1 podrobneje določeno:

„Za izračun teoretičnega zneska in sorazmernih zneskov v skladu s členom 46(2) se uporabljajo naslednja pravila:

10. V členu 46 je pod naslovom „Dodelitve dajatev“ v odstavku 2 med drugim določeno:

[...]

- (g) Kadar se po zakonodaji države članice dajatve izračunavajo na podlagi povprečnih prispevkov, pristojni nosilec določi to povprečje izključno z upoštevanjem tistih zavarovalnih dob, ki so bile dopolnjene po zakonodaji te države.“

zaslužkov, ki so potrjeni kot izplačani v dobah, dopolnjenih po tej zakonodaji.“

12. V členu 57(1) Uredbe je določeno:

„Kadar je oseba, ki je zbolela za poklicno boleznijo, po zakonodaji dveh ali več držav opravljala dejavnost, ki je zaradi svoje narave verjetno povzročila bolezen, se dajatve njej ali njenim preživelim osebam dodelijo izključno po zakonodaji zadnje od teh držav, po kateri so pogoji izpolnjeni, po potrebi ob upoštevanju odstavkov od 2 do 5.“

14. V členu 68(1) Uredbe je prav tako pod naslovom „Izračun denarnih dajatev“ določeno:

„Pristojni nosilec države članice, katere zakonodaja določa, da izračun dajatev temelji na višini prejšnje plače, upošteva izključno plačo, ki jo je oseba prejela za zadnjo zaposlitev na ozemlju te države. Če pa je zadnja zaposlitev osebe na ozemlju te države trajala manj kot štiri tedne, se dajatev izračuna na osnovi običajne plače, ki v kraju, kjer brezposelna oseba stalno ali začasno prebiva, ustreza zaposlitvi, ki je ekvivalentna ali primerljiva z njeno zadnjo zaposlitvijo na ozemlju druge države članice.“

13. V členu 58(1) Uredbe je pod naslovom „Izračun denarnih dajatev“ določeno:

3. Uredba št. 574/72

„Pristojni nosilec države članice, katere zakonodaja določa, da izračun denarnih dajatev temelji na povprečnem zaslužku, določi povprečni zaslužek izključno na podlagi

15. Uredba Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove

družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti³, vsebuje v členu 15 splošne določbe o seštevanju zavarovalnih dob ali dob prebivanja v skladu s členom 18(1), členom 38, členom 45, od (1) do (3), členom 64 in členom 67(1) in (2) Uredbe št. 1408/71.

18. Člen 91 Uredbe določa:

„Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

4. Uredba št. 883/2004

16. V členu 87(1) Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004⁴ o koordinaciji sistemov socialne varnosti⁴ je med drugim določeno:

Uporablja se od datuma začetka veljavnosti izvedbene uredbe. [...]“

„Ta uredba ne vzpostavlja nobenih pravic za obdobje pred začetkom njene uporabe [...]“

B – *Zakonodaja držav članic*

17. V skladu s členom 90(1) Uredbe

„se z datumom začetka uporabe te uredbe razveljavi Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 [...]“.

19. Zakon št. 98-1194 z dne 23. decembra 1998 o financiranju socialne varnosti za leto 1999⁵ je uvedel odločbo o predčasnem prenehanju opravljanja dejavnosti delavcev, ki so bili pri svojem delu izpostavljeni azbestu. V za ta primer upošteveni različici⁶

3 – UL L 74, str. 1, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL 1997, L 28, str. 1), nazadnje spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 647/2005 z dne 13. aprila 2005 (UL L 117, str. 1)

4 – UL L 166, str. 1.

5 – Objavljeno v francoskem uradnem listu z dne 27. decembra 1998.

6 – Zakon iz leta 1998 je bil spremenjen z zakoni št. 2001/1246 z dne 21. decembra 2001, št. 2002/1487 z dne 20. decembra 2002 in št. 2004/1370 z dne 20. decembra 2004.

zakon v členu 41 določa denarne dajatve za (nekdanje) zaposlene, če:

izpostavljeni azbestu,⁷ opredeljuje metodo izračuna.⁸

– so delali v tovarni za predelavo azbesta, navedeni na ministrskem seznamu, ko se je tam delalo z azbestom;

– so dosegli določeno starost najmanj 50 let in

– prenehajo opravljati vsako poklicno dejavnost.

20. Pravico do takšnih denarnih dajatev dobijo že pri starosti 50 let, če se ugotovi in prizna poklicna bolezen, ki je bila povzročena zaradi azbesta in je na ministrskem seznamu.

21. Višina denarnih dajatev se izračuna na podlagi povprečnega bruto dohodka upravičenca v zadnjih 12 mesecih njegove poklicne dejavnosti. Izvedbena uredba št. 99-247 z dne 29. marca 1999 o predčasnem prenehanju opravljanja dejavnosti delavcev, ki so bili

22. Denarne dajatve se izplačujejo tako dolgo, dokler upravičenec ne izpolni vseh pogojev za starostno pokojnino. Za financiranje je bil ustanovljen sklad, ki sredstva deloma črpa iz določenega odstotka plačila trošarin in deloma iz naslova delovnih nesreč in poklicnih bolezni socialnega zavarovanja. Ta delež se vsako leto določi z Zakonom o financiranju socialnega varstva.

23. Okrožnica št. DSS/4B/99/332 z dne 9. junija 1999⁹ o uporabi določb zakona in izvedbene uredbe vsebuje upravna navodila za dodelitev, izračun in izplačilo denarnih dajatev s strani regionalnega nosilca zdravstvenega zavarovanja. Za izračun višine denarnih dajatev pri obdobjih zaposlitve v tujini okrožnica določa, da se plače iz tujine vključijo v izračun denarnih dajatev samo takrat, če so bili prispevki vplačani pri francoskem socialnem zavarovanju. V vseh drugih primerih se za izračun uporabijo zadnje plače, prejete v Franciji.

7 – Objavljeno v francoskem uradnem listu z dne 31. marca 1999, str. 471.

8 – Glej člen 2 izvedbene uredbe, kakor je bila spremenjena z uredbo št. 2000-638 z dne 7. julija 2000, objavljena v francoskem uradnem listu z dne 9. julija 2000.

9 – Ni objavljeno v francoskem uradnem listu.

24. Nazadnje, seštevanje z drugimi dajatvami, predvsem z bolezninami, starostnimi in invalidskimi dajatvami, dajatvami za predčasno upokožitev ali za prenehanje opravljanja poklica, je izključeno.

določil njegove pravice v skladu z upoštevanimi določbami. Ustrezno z določbami Okrožnice št. DSS/4B/99/332 so bili pri določitvi dajatev upoštevani samo plačilni listi, ki jih je prejel med opravljanjem svojega poklica v Franciji do leta 1994.

III – Dejansko stanje, vprašanje za predhodno odločanje in postopek pred Sodiščem

25. F. Nemeč je bil rojen leta 1954, je francoski državljan in živi v Franciji. Med opravljanjem svojega poklica je več let delal v podjetju v Franciji in bil izpostavljen azbestu. Leta 1995 je bila pri njem ugotovljena in priznana poklicna bolezen zaradi azbesta.

28. Pred spravno komisijo je F. Nemeč spodbijal neupoštevanje njegovih belgijskih prihodkov z ugovorom, ki pa je bil zavržen. V sklepu z dne 7. septembra 2004 je bilo pri obrazložitvi napotilo na določbe Okrožnice.

26. Ko se je podjetje za predelavo azbesta leta 1994 zaprlo, je F. Nemeč našel novo zaposlitev v Belgiji v podjetju, katerega obrati so od njegovega stalnega prebivališča v Franciji oddaljeni približno deset kilometrov. Tam dela še danes. V celotnem obdobju svojega dela v Belgiji je F. Nemeč živel v Franciji in je tam plačeval davke.

29. Zato je F. Nemeč vložil tožbo pri predložitvenem sodišču. F. Nemeč trdi, da CRAM krši načelo enakega obravnavanja, ki je opredeljeno v Uredbi št. 1408/71 oziroma sedaj v Uredbi št. 883/2004, in s tem njegovo pravico do prostega gibanja delavcev.

27. Marca 2004 je F. Nemeč pri CRAM vložil zahtevek za dajatve za azbestne delavce v skladu s členom 41 zakona št. 98-1194. Z dopisom z dne 13. maja 2004 je CRAM

30. V okviru tega pravnega spora je Tribunal des affaires de sécurité sociale de Longwy s sodbo z dne 14. aprila 2005, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča 11. maja 2005, Sodišču Evropskih skupnosti v predhodno odločanje predložilo naslednje vprašanje:

Ali je CRAM s tem, da je pri izračunu nadomestila za azbestne delavce, ki je bilo

F. Nemcu priznано na podlagi člena 41 zakona št. 98-1194 z dne 23. decembra 1998, s sklicevanjem na člen 2 Uredbe o izvajanju Zakona št. 99-247 z dne 29. marca 1999 in na Okrožnico št. DSS/4B/99/332 z dne 9. junija 1999 zavrnil upoštevanje plačila, ki ga je F. Nemeц prejel v Belgiji, ker od tistega plačila niso bili odvedeni prispevki v skladu s členom L. 241-1 francoskega Code de la sécurité sociale, in v nasprotju z njegovimi interesi sprejel za F. Nemca neugodno odločbo, ki predstavlja oviro prostemu gibanju, kot je določeno v členu 39 (ES), kršil Uredbo (ES) št. 883/2004 ali člen 15 Uredbe (EGS) št. 574/72?

31. V postopku pred Sodiščem so F. Nemeц, CRAM, francoska vlada in Komisija podali pisna in ustna stališča. Vlada Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska je podala ustna stališča.

IV – Pravna presoja

A – Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

32. Francoska vlada meni, da je predlog za sprejetje predhodne odločbe nedopusten.

33. Podatki o dejstvih naj bi bili preskopi. Na primer: iz odločbe predložitvenega sodišča naj ne bi bilo razvidno, ali je bil F. Nemeц med opravljanjem svojega poklica izpostavljen azbestu v Franciji ali v drugih državah. Tako naj ne bi bilo že dejanske podlage vprašanja za predhodno odločanje. Poleg tega naj bi se predlog za predhodno odločanje le nepopolno in dvoumno skliceval na upoštevno zakonodajo držav članic.

34. Predložitveno sodišče naj bi pozabilo tudi obrazložiti razloge, ki so mu vzbudili dvom glede razlage določb prava Skupnosti. Nazadnje naj Sodišče prve stopnje tudi ne bi razumljivo obrazložilo povezav, ki jih je vzpostavilo med določbami prava Skupnosti in določbami držav članic.

35. V skladu z ustaljeno sodno prakso je razlaga prava Skupnosti, ki bi koristila nacionalnemu sodišču, mogoča samo, če je v predložitvenem sklepu obrazložen dejanski položaj in pravni okvir, v katerem se postavljajo njegova vprašanja.¹⁰ Ta obrazložitev naj bi nenazadnje vladam držav članic in drugim strankam v postopku, ki jim je bil

¹⁰ – Glej sodbi z dne 26. januarja 1993 v združenih zadevah Telemarsicabruzzo in drugi (C-320/90, C-321/90 in C-322/90, Recueil, str. I-393, točka 6) in z dne 17. februarja 2005 v zadevi Viacom Outdoor (C-134/03, ZOdl., str. I-1167, točka 22).

vročeno samo predlog za sprejetje predhodne odločbe,¹¹ omogočala v skladu s členom 23 Statuta Sodišča predložiti stališča.¹² Tudi razlaga prava Skupnosti, ki bi koristila nacionalnemu sodišču, zahteva navedbe o tem, zakaj je predložitevno sodišče v dvomu glede razlage določb prava Skupnosti, na katere se nanašajo njegova vprašanja za predhodno odločanje.¹³

36. Francoski vladi je treba priznati, da je predlog predložitvenega sodišča v zvezi z vprašanjem za predhodno odločanje zelo kratek in da je na spodnji meji dopustnega. Tudi potrebne navedbe vsebuje v še zadovoljivi meri.

37. Tako iz predloga za predhodno odločanje izhaja, da je F. Nemeč delal v Franciji in Belgiji, da so mu bile zaradi dela, pri katerem je bil izpostavljen azbestu, priznane denarne dajatve in da so bile te dajatve obračunane brez upoštevanja belgijskih prihodkov. Vprašanje, ali je bil F. Nemeč med opravljanjem svojega poklica izpostavljen azbestu v Franciji ali drugih državah, ni pomembno, ker so

po navedbah predloga za sprejetje predhodne odločbe dani pogoji za prejemanje denarnih dajatev za nekdanje azbestne delavce in se postavlja le vprašanje v zvezi z obračunom dajatev.

38. Predložitevno sodišče se pri obrazložitvi svojega predloga in pri vprašanju za predhodno odločanje sklicuje predvsem na Okrožnico št. DSS/4B/99/332 z dne 9. junija 1999,¹⁴ ki določa v tej zadevi odločilno metodo za obračun dajatev za F. Nemca. Poleg tega se sklicuje tudi na zakonsko podlago dajatev¹⁵ in na izvedbeno odredbo¹⁶.

39. Nazadnje iz predloga za sprejetje predhodne odločbe izhaja, da predložitevno sodišče v zvezi z obračuni CRAM ne dvomi samo glede združljivosti Okrožnice s sekundarnim in primarnim pravom Skupnosti, ampak tudi obrazloži, da zaradi načela enakega obravnavanja delavcev v Uniji dvomi glede uporabljivosti in razlage tistih določb prava Skupnosti, na katere se sklicuje.

11 – Glej sodbo z dne 1. aprila 1982 v združenih zadevah Holdijk in drugi (od 141/81 do 143/81, Recueil, str. 1299, točka 6) in sklep z dne 28. junija 2000 v zadevi Laguillaumie (C-116/00, Recueil, str. I-4979, točka 14).

12 – Glej sodbo z dne 25. marca 2004 v združenih zadevah Ribaldi (C-480/00, C-481/00, C-482/00, C-484/00, C-489/00, C-490/00, C-491/00, C-497/00, C-498/00 in C-499/00, Recueil, str. I-2943, točka 73) in v opombi 10 navedeno sodbo Telemarsicabruzzo (točka 6).

13 – Glej v opombi 11 naveden sklep Laguillaumie (točka 16) in sodbo z dne 9. septembra 2004 v zadevi Carbonati Apuani (C-72/03, ZOdl., str. I-8027, točka 11).

14 – Glej točko 23 teh sklepnih predlogov.

15 – Glej točko 19 in naslednje teh sklepnih predlogov.

16 – Glej točko 22 teh sklepnih predlogov.

40. Sodišče ima tako z dejanskega in pravnega vidika dovolj informacij za koristen odgovor na vprašanje za predhodno odločanje. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je zato dopusten.

43. Spor v postopku v glavni stvari spada v osebno področje uporabe Uredbe št. 1408/71. F. Nemeč je bil v Franciji delavec v smislu člena 2(1) in člena 1(a)(i) Uredbe¹⁹, in je po razpoložljivih informacijah trenutno delavec v Belgiji.

B – Vprašanje za predhodno odločanje

41. Najprej je treba navesti, da Uredba št. 883/2004 z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti za odgovor na vprašanje za predhodno odločanje ni upoštevna. To izhaja iz členov 87(1) in 91 Uredbe,¹⁷ na podlagi katerih je Uredba veljavna šele od datuma začetka veljavnosti izvedbene uredbe, ki do sedaj še ni bila sprejeta, in ni mogoče pridobiti nobene pravice za obdobje pred začetkom njene uporabe.

42. V skladu z njenim členom 90(1) naj bi Uredba št. 883/2004 z datumom začetka veljavnosti nadomestila Uredbo št. 1408/71.¹⁸ Vprašanje za predhodno odločanje je treba zato razumeti tako, da sprašuje o tem, ali Uredba št. 1408/71 nasprotuje takšni odločbi, kot jo je sprejel CRAM.

44. V skladu z ustaljeno sodno prakso dajatev spada na stvarno področje uporabe Uredbe št. 1408/71, če se upravičencem dodeli na podlagi zakonsko opredeljenega položaja brez vsakršne individualne ali diskrecijske presoje osebnih potreb in če se nanaša na eno od tveganj, izrecno naštetih v členu 4(1) Uredbe št. 1408/71^{20, 21}.

45. Denarne dajatve se nekdanjim azbestnim delavcem dodelijo na podlagi pogojev, ki so določeni v zakonodaji²² in ne določajo individualnih presoj osebnih potreb.²³

17 – Glej točki 16 in 18 teh sklepnih predlogov.

18 – Glej točko 17 teh sklepnih predlogov.

19 – Glej točki 6 in 7 teh sklepnih predlogov.

20 – Glej točko 8 teh sklepnih predlogov.

21 – Glej sodbi z dne 21. februarja 2006 v zadevi Hosse (C-286/03, ZOdl., str. I-1771, točka 37) in z dne 27. marca 1985 v zadevi Hoeckx (249/83, Recueil, str. 973, točke od 12 do 14).

22 – Glej člen 1(j) Uredbe št. 1408/71 v točki 6 teh sklepnih predlogov in sodbo z dne 31. marca 1977 v zadevi Bozzone (87/76, Recueil, str. 687, točka 9/11).

23 – Glej točke od 19 do 23 teh sklepnih predlogov.

46. Med vrste dajatev v skladu s členom 4(1) Uredbe št. 1408/71 spadajo med drugim dajatve za starost (točka c) in dajatve za nezgode pri delu in poklicne bolezni (točka e).²⁴

upokojitev, ampak preprečiti ali upočasniti izbruh oziroma poslabšanje poklicnih bolezni zaradi azbesta in omiliti njihov potek. Predčasno prenehanje poklicne dejavnosti naj bi prispevalo k odpravi obremenitev, povezanih s poklicnim življenjem.

47. Najprej bi pri tej dajatvi pomislili na dajatev za starost, ker je pogoj za denarne dajatve prenehanje opravljanja poklicne dejavnosti in ker naj bi dajatve pomagale premostiti čas do pridobitve pravice do izplačila iz pokojninskega sklada. Po navedbah francoske vlade je treba pri tem predvsem upoštevati krajšo življenjsko dobo nekdanjih azbestnih delavcev.

49. Dajatve so sicer povezane z izpostavljenostjo azbestu v okviru poklicne dejavnosti in se pretežno financirajo iz naslova delovnih nezgod in poklicnih bolezni socialnega zavarovanja. Področje uporabe Uredbe št. 1408/71 spada zato v skladu s členom 4(1)(e) (dajatve pri poklicnih boleznih) v okvir stvarnega področja uporabe.

48. Dejansko pa ne gre za predčasno upokojitev, ki se nanaša na starost, ampak za dajatve pri poklicnih boleznih. Tako skrajšana življenjska doba izhaja iz večjega tveganja poklicne bolezni zaradi stika z azbestom. Kot je predvsem²⁵ navedla francoska vlada, dejanski namen dajatev ni v tem, da se prizadetim osebam omogoči predčasna

50. Pri določitvi veljavne nacionalne zakonodaje v skladu s členom 13 in naslednjimi Uredbe št. 1408/71 je treba ugotoviti:

51. F. Nemeč je vložil zahtevek za določitev dajatev, ki mu pripadajo v skladu z zakonom o denarnih dajatvah za nekdanje azbestne delavce. Vendar po lastni izjavi teh dajatev do sedaj še ni terjal zaradi razlike v prihodku, ki bi nastala, če bi prenehal opravljati poklicno

²⁴ – Glej točko 8 teh sklepnih predlogov.

²⁵ – Tudi tožena stranka in Združeno kraljestvo sta v tem smislu izrazila svoji mnenji. Komisija meni, da je ta uvrstitev mogoča. F. Nemeč v zvezi z vprašanjem ni podal mnenja.

dejavnost, potem ko bi CRAM obračunal dajatve, in zato še vedno dela v Belgiji.

52. V skladu s členom 13(1) in (2)(a) Uredbe št. 1408/71²⁶ zato za F. Nemca trenutno velja belgijska zakonodaja. Za denarne dajatve pri poklicnih boleznih bi bila torej dejansko pristojna Belgija. V skladu s členom 58(1) Uredbe št. 1408/71²⁷ bi bilo treba za obračun denarnih dajatev tako uporabiti izključno njegove zadnje belgijske prihodke.

53. Prenehanje opravljanja poklicne dejavnosti je eden od pogojev za prejemanje francoskih denarnih dajatev za nekdanje azbestne delavce. Za presojo pravic F. Nemca je treba zato hipotetično izhajati iz tega, da je svojo dejavnost v Belgiji že opustil in da prejema samo še francoske denarne dajatve. Ker ima F. Nemeč stalno prebivališče v Franciji, zanj v skladu s členom 13(1) in (2)(f) Uredbe št. 1408/71²⁸ velja francoska zakonodaja.

54. Zdi se, da zato člen 58(1) Uredbe št. 1408/71²⁹ dejansko določa, da je treba denarne dajatve za nekdanje azbestne delavce obračunati izključno na podlagi zadnjih prihodkov, ki jih je F. Nemeč prejemal v Franciji. Tako je Sodišče že v sodbi Pennartz v zvezi s predhodnim pravilom ugotovilo, da člen 58 Uredbe št. 1408/71 ne določa samo zakonodaje, ki jo je treba uporabiti, kajti to določajo že člen 13 in naslednji Uredbe št. 1408/71³⁰, ampak vnaprej določa zaslužek, ki je odločilen za obračun.³¹ V skladu s tem členom je podlaga za obračun samo zaslužek, prejet v upoštevnem obdobju na ozemlju pristojne države članice.³²

55. Obračuni CRAM so potem na prvi pogled v skladu z določbami Uredbe št. 1408/71, kot tudi uveljavljajo CRAM, francoska vlada in vlada Združenega kraljestva.

56. Zdi se tudi, da izid ustreza novejši sodni praksi Sodišča v podobnih zadevah

26 – Glej točko 9 teh sklepnih predlogov.

27 – Glej točko 13 teh sklepnih predlogov.

28 – Glej točko 9 teh sklepnih predlogov.

29 – Glej točko 13 teh sklepnih predlogov.

30 – Glej točke od 50 do 53 teh sklepnih predlogov.

31 – Glej sodbo z dne 11. julija 1979 v zadevi Pennartz (268/78, Recueil, str. 2411, točka 8).

32 – Glej v opombi 31 navedeno sodbo Pennartz (točka 10).

Lafuente Nieto, Naranjo Arjona in Grajera Rodríguez.³³ V teh sodbah je Sodišče sklenilo, da obračun starostnih ali invalidskih pokojnin delavcev migrantov v državi izvora na podlagi zadnjih tam prejetih plač in ne na podlagi zadnjih plač v državi članici, v kateri so nazadnje delali, ne pomeni diskriminacije delavcev migrantov v primerjavi z delavci, ki so ostali v državi izvora, če je predvidena posodobitev prejšnje plače na sedanjo višino prihodkov.³⁴

francoske plače, ki ne bi bila samovoljna. Če bi F. Nemeč ostal v Franciji, si namreč lahko zamislimo razpon scenarijev od trajne brezposelnosti do zadnje, precej višje plače v drugi panogi.

57. Vendar so imele v tistih zadevah, drugače kot v tej, zadevne osebe poleg pokojninskih pravic iz države izvora tudi pokojninske pravice iz države članice zadnje zaposlitve.³⁵ Zadnja zaposlitev delavcev migrantov je bila zato upoštevana pri dejanskih pravicah do pokojninskih dajatev.

59. V teh okoliščinah Komisija upravičeno pripominja, da uporaba člena 58(1) Uredbe št. 1408/71 v smislu zgoraj navedene sodne prakse ni v skladu s cilji člena 39 ES in naslednjih.

58. Pri tem je treba opozoriti, da je glede na širok razpon možnosti skozi dolgo obdobje komaj mogoča hipotetična projekcija zadnje

60. V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč cilj člena 39 ES in naslednjih ne bi bil dosežen, če bi delavci zaradi izvrševanja pravice do prostega gibanja izgubili koristi socialne varnosti, ki jim jih zagotavlja zakonodaja ene države članice.³⁶ Zato so neenaka obravnavanja med državljani ene države članice, ki niso izvrševali svojih pravic do prostega gibanja in državljani iste države članice, ki so izvrševali svojo pravico do prostega gibanja, v nasprotju s členom 39 ES in naslednjim.³⁷

33 – Glej sodbe z dne 12. septembra 1996 v zadevi Lafuente Nieto (C-251/94 Recueil, str. I-4187, točka 33), z dne 17. decembra 1998 v zadevi Grajera Rodríguez (C-153/97, Recueil, str. I-8645, točka 17) in z dne 9. oktobra 1997 v združenih zadevah Naranjo Arjona (C-31/96, C-32/96 in C-33/96, Recueil, str. I-5501, točka 20).

34 – Sodbe Lafuente Nieto (točke 5, 30, 31, 40, 41 in 43), Grajera Rodríguez (točke 6, 14 in od 19 do 21) in Naranjo Arjona (točke od 4 do 7, 14, 22, 23 in 30), vse navedene v opombi 33.

35 – Glej na primer v opombi 33 navedeno sodbo Grajera Rodríguez (točka 23).

36 – Tako nazadnje v opombi 21 navedena sodba Hosse (točka 24).

37 – Sodbi z dne 30. januarja 1997 v združenih zadevah Stöber in Pereira (C-4/95 in C-5/95, str. I-511, točke od 37 do 39) in z dne 17. septembra 1997 v zadevi Iurlaro (C-322/95, Recueil, str. I-4881, točki 29 in 30).

v Franciji iskal novo zaposlitev izključno na nacionalnem trgu dela in sprejel novo poklicno dejavnost, kot jo sedaj opravlja v Belgiji, potem bi bila njegova trenutna plača odločilna za obračun njegovih dajatev. Dejstvo, da je F. Nemeč izkoristil svojo pravico do prostega gibanja delavcev, privede zato do tega, da izgubi koristi socialne varnosti, ki mu pripadajo po francoski zakonodaji. S tem postane izvrševanje pravice do prostega gibanja delavcev manj privlačno.

62. Komisija zato meni, da je potrebna ali neposredna uporaba člena 39 ES in naslednjih ali vsaj razlaga člena 58 Uredbe št. 1408/71, ki po smislu in namenu ustreza členu 39 ES in naslednjim.

63. Sodišče se je doslej v dveh primerih neposredno sklicevalo na člen 39 ES in naslednje. Prvič, ko se področje uporabe Uredbe št. 1408/71 – drugače kot tukaj³⁸ – ni moglo uporabiti³⁹, in drugič, ko je bilo njeno področje uporabe sicer mogoče uporabiti, vendar določbe niso urejale konkretnih okoliščin primera.⁴⁰

38 – Glej točke od 43 do 49 teh sklepnih predlogov.

39 – Sodbi z dne 22. novembra 1995 v zadevi Vougioukas (C-443/93, Recueil, str. I-4033, točka 31 in naslednje) in z dne 12. junija 1997 v zadevi Merino García (C-266/95, Recueil, str. I-3279, točke od 23 do 26) ter v opombi 37 navedena sodba Stöber in Pereira (točke od 31 do 36).

40 – Sodbi z dne 4. oktobra 1991 v zadevi Paraschi (349/87, Recueil, str. I-4501, točka 21 in naslednje) in z dne 28. aprila 1998 v zadevi Kohll (C-158/96, Recueil, str. I-1931, točke od 25 do 27).

64. Poleg tega bi bilo mogoče neposredno uporabiti tudi člen 39 ES in naslednje, če bi bil člen 58(1) Uredbe št. 1408/71 zaradi kršitve člena 39 ES in naslednjih neveljaven.⁴¹ Taka rešitev bi lahko prišla v poštev samo, če Uredbe št. 1408/71 ne bi bilo mogoče uporabiti v skladu s členom 39 ES in naslednjimi. Pri več mogočih razlagah enega zakonodajnega akta Skupnosti je treba dati prednost tisti, ki ne izpodbija njegove veljavnosti.⁴²

65. Sodišče v ustaljeni sodni praksi poudarja, da je treba Uredbo št. 1408/71 razložiti z vidika ciljev člena 39 ES in naslednjih.⁴³ Predvsem je Sodišče v podobnih zadevah razložilo primerljive določbe v skladu s cilji člena 39 ES in naslednjih:

66. V primeru Fellingner je Sodišče za dajatve za brezposelnost v skladu s členom 68 Uredbe ugotovilo, da razmerje pravilo – izjema pri tej določbi glede obmejnih delavcev vodi

41 – Glej sodbe z dne 7. junija 1988 v zadevi Roviello (20/85, Recueil, str. 2805, točki 17 in 18), z dne 21. oktobra 1975 v zadevi Petroni (24/75, Recueil, str. 1149, točki 21 in 22) in z dne 15. januarja 1986 v zadevi Pinna (41/84, Recueil, str. 1, točke od 23 do 25).

42 – Glej sodbo Sodišča z dne 9. marca 2006 v zadevi Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie in Stichting Natuur en Milieu (C-174/05, ZOdl., str. I-2443, točka 20).

43 – Glej sodbe z dne 9. avgusta 1994 v zadevi Reichling (C-406/93, Recueil, str. I-4061, točka 21), z dne 28. februarja 1980 v zadevi Fellingner (67/79, Recueil, str. 535, točka 9), Lafuente Nieto (navedena v opombi 28, točka 33), Grajera Rodríguez (navedena v opombi 33, točka 17) in Naranjo Arjona (navedena v opombi 33, točka 20).

do škodljivega položaja, da izjema postaja pravilo.⁴⁴ Zato je ugotovilo, da je treba določbo z vidika današnjega člena 42 ES razložiti tako, da je treba za obračun uporabiti zadnji zaslužek.⁴⁵

Uredbe št. 1408/71, da je tudi v tem primeru odločilna zadnja belgijska plača delavca migranta F. Nemca.

67. V zadevi Reichling se je odprlo vprašanje, ali bi bilo mogoče invalidsko pokojnino, ki jo je bilo treba v državi izvora delavca migranta obračunati glede na zadnjo nacionalno plačo, brez nacionalne plače določiti na podlagi nacionalne minimalne plače.⁴⁶ Sodišče je tudi tukaj ugotovilo, da bi bila pravica do prostega gibanja delavcev omejena, če ne bi bila zadnja plača, prejeta v tujini, odločilna podlaga za obračun.⁴⁷ Člen 46(2)(a) Uredbe št. 1408/71 je Sodišče zato razlagalo tako, da mora biti za delavca migranta zadnja plača v drugi državi članici podlaga za obračun.⁴⁸

69. Vsekakor je v skladu z besedilom člena 58(1) Uredbe št. 1408/71 edina podlaga za obračun zaslužek, prejet v odločilnem obdobju na ozemlju pristojne države članice. Sodišče je to razlago potrdilo v sodbi Pennartz.⁴⁹ Kot so pravilno navedli CRAM, francoska vlada in Združeno kraljestvo, je jasno besedilo meja teološke razlage.

70. Zato pride v poštev samo, da se Uredba z vidika člena 39 ES in naslednjih smiselno razlaga tako, da člen 58(1) Uredbe št. 1408/71 ne ureja takega položaja, kot se pojavlja v tem primeru.⁵⁰ Ta primer je namreč z več vidikov neznačilen. Kajti v skladu s členom 58(1) Uredbe št. 1408/71 je običajno odločilna zadnja plača:

68. Zato se z vidika člena 39 ES in naslednjih za primer, kot je ta, ponuja taka uporaba

– če bi bil F. Nemeč danes zaradi poklicne bolezni deloma ali popolnoma nezmožen

44 – Glej v opombi 43 navedeno sodbo Fellingner (točka 6).

45 – Glej v opombi 43 navedeno sodbo Fellingner (točke od 7 do 9).

46 – Glej v opombi 43 navedeno sodbo Reichling (točke od 12 do 15).

47 – Glej v opombi 43 navedeno sodbo Reichling (točke od 22 do 25).

48 – Glej v opombi 43 navedeno sodbo Reichling (točke od 26 do 32).

49 – Glej v opombi 31 navedeno sodbo Pennartz (točka 10).

50 – Glej točko 63 teh sklepnih predlogov.

za delo, bi bila v skladu s členom 13(1) in (2)(a) Uredbe št. 1408/71 pristojna Belgija⁵¹ in člen 58(1) bi določal, da bi bilo treba za tak obračun upoštevati samo zadnjo belgijsko plačo;

– če bi F. Nemeč poklicno ostal v Franciji in opravljal drugo delo ali bil celo brezposeln, bi bila tudi takrat odločilna njegova zadnja plača, namreč plača njegove zadnje zaposlitve v francoskem podjetju.

– če bi bil F. Nemeč v več državah članicah izpostavljen enakemu tveganju zaradi azbesta in če bi zaradi posledične poklicne bolezni terjal dajatve v skladu s členom 52 in naslednjimi Uredbe št. 1408/71, potem bi bilo treba v skladu s členom 57 Uredbe št. 1408/71 v povezavi s členom 13(1) in (2)(a) ter členom 58(1) Uredbe št. 1408/71⁵² spet kot edino podlago za obračun uporabiti zadnjo belgijsko plačo;

71. Člen 58(1) Uredbe št. 1408/71 torej v običajnem primeru privede do stvarnih in ciljno usmerjenih rezultatov v smislu člena 39 ES in naslednjih, namreč do tega, da je zadnja plača navezovalna okoliščina. Enako je Sodišče ugotovilo tudi v sodbi Pennartz.⁵³

72. Samo specifično pravilo v francoskem zakonu privede v tem primeru do neznačilnega položaja, ki ga ni mogoče pokriti z določbami Uredbe št. 1408/71 tako, da bi ustrezal ciljem člena 39 ES in naslednjih ter Uredbi. Razlog je posebna oblika pogojev za dajatve v francoskem zakonu:

– če zaradi poklicne bolezni F. Nemeč že leta 1994 ali 1995 ne bi bil zmožen za delo, potem bi bila prav tako odločilna njegova zadnja plača, namreč plača njegove zadnje zaposlitve v francoskem podjetju za predelavo azbesta;

– zaradi minimalne starosti 50 let⁵⁴ je lahko F. Nemeč dajatve uveljavil šele slabih deset let po ugotovitvi njegove

51 – Glej točko 52 teh sklepnih predlogov.

52 – Glej točke 9, 12 in 13 teh sklepnih predlogov.

53 – Glej v opombi 31 navedeno sodbo Pennartz (točka 11).

54 – Glej točko 19 teh sklepnih predlogov.

poklicne bolezni. V običajnem primeru pa se pravice do dajatev pridobijo že pri ugotovitvi poklicne bolezni oziroma ob začetku njenih posledic;

je treba neposredno uporabiti člen 39 ES in naslednje.

- pogoj za upravičenost do dajatve je prenehanje opravljanja vsakršne poklicne dejavnosti.⁵⁵ V običajnem primeru pa lahko delavec pri delni nezmožnosti za delo po svojih zmožnostih še naprej opravlja delo in med drugim prejema nadomestilo dohodka;

74. Kot je bilo že zgoraj ugotovljeno, privede francoska okrožnica o obračunu dajatev za azbestne delavce do neenakega obravnavanja med delavci, ki niso izkoristili pravice do prostega gibanja delavcev, in delavci, ki so to pravico izkoristili.⁵⁸

- upravičenec ne sme prejemati nobenih drugih dajatev.⁵⁶ V običajnem primeru je mogoče poleg dajatev zaradi poklicne bolezni prejemati še druge dajatve. V tem se ta položaj razlikuje od primerov Lafuente Nieto, Naranjo Arjona in Grajera Rodríguez, v katerih je bilo mogoče prejemati še druge dajatve.⁵⁷

75. Niti CRAM niti francoska vlada nista predložila utemeljitve za to neenako obravnavanje, ki bi izhajala iz določb člena 58(1) Uredbe št. 1408/71. V preostalem tudi akti ne vsebujejo ničesar, kar bi lahko objektivno utemeljilo neenako obravnavanje.

73. Sicer zato ni razloga za dvom glede veljavnosti člena 58(1) Uredbe št. 1408/71. Vendar določba pri namenski razlagi ne zajame tega neznačilnega položaja, tako da

76. Predvsem dejstvo, da bi bila lahko zadnja plača v Belgiji tudi nižja od prejšnje zadnje plače v Franciji, ne more biti utemeljitev. Kot je Sodišče namreč že ugotovilo, okoliščina, da drugi delavci migranti, ki so v drugačnem položaju in so zaradi nacionalne diskriminatorne ureditve v ugodnejšem položaju, ne

55 – Glej točko 19 teh sklepnih predlogov.

56 – Glej točko 24 teh sklepnih predlogov.

57 – Glej točko 56 teh sklepnih predlogov.

58 – Glej točko 55 in naslednje teh sklepnih predlogov.

more škodljivega neenakega obravnavanja niti izbrisati niti odtehtati.⁵⁹

77. Ponavadi je poleg tega zadnja plača najvišja. Na splošno je mogoče tudi izhajati iz tega, da je zadnja aktualna plača navezovalna okoliščina za dajatve zaradi bolezni. Če zato delavec v tujini sprejme slabše plačano delo, si lahko potem dela skrbi zaradi morebitnih izgub tudi glede svojega zdravstvenega zavarovanja.

78. Zato je treba ugotoviti, da v okoliščinah, kot so v postopku v glavni stvari, člen 39 ES in naslednji nasprotujejo nacionalni določbi, po kateri je treba kot podlago za obračun denarnih dajatev za nekdanje azbestne delavce namesto zadnje plače delavca migranta uporabiti zadnjo plačo v državi članici izvora.

79. Niti ni mogoče oporekati, kot to navaja Združeno kraljestvo, da ni mogoče iz člena 39 ES in naslednjih neposredno izpeljati metode obračuna, ampak da je za to potrebno tehnično usklajevanje v Svetu. Po eni strani sta namreč sporni že konkretno določena

obračunska metoda francoske zakonodaje in njena združljivost z določbami člena 39 ES in naslednjih. Po drugi strani pa Uredba št. 1408/71 na primer v členih 47(1)(g), 58(1) in 68(1) že vsebuje sklepe Sveta o takih metodah obračuna. Pri teh sklepih gre za konkretne oblike ciljnih določb člena 39 ES in naslednjih, ki bi morale veljati tudi za neznačilne primere. Francija med drugim sme tu obravnavano metodo obračuna zamenjati s popolnoma drugačno.

80. Seveda bi lahko med državami članicami nastale velike razlike pri višini plač in življenjskih stroškov. Zaradi omejitve na neznačilen izjemen položaj pa ni treba računati s čezmerno obremenitvijo sistemov socialne varnosti. Kljub temu se zdi primerno, če se že za neznačilen primer izjemoma neposredno uporabijo člen 39 ES in naslednji, da se upošteva določba člena 58(1) Uredbe št. 1408/71, na podlagi katere obračun temelji na zaslužku v pristojni državi članici. Po potrebi bi v takšnih neznačilnih primerih zato morala biti mogoča uskladitev z višino prihodkov v kraju stalnega prebivališča.

59 – Glej v opombi 41 navedeno sodbo Roviello (točka 16).

81. Kot podlago za obračun je treba zato uporabiti zadnji belgijski prihodek, po potrebi usklajen z višino prihodka v kraju stalnega prebivališča v Franciji, če obstajajo velike razlike med višino prihodkov in življenjskimi stroški.

82. Nazadnje je treba dodati, da ni razvidno, koliko bi lahko bil člen 15 Uredbe št. 574/72 upošteven za ta primer. Tudi z vidika navedenega je obravnavanje tega dela vprašanja za predhodno odločanje odveč.

V – Predlog

83. Iz navedenih razlogov Sodišču predlagam, naj na vprašanje, ki ga je v predhodno odločanje predložilo Tribunal des affaires de sécurité sociale de Longwy, odgovori:

V okoliščinah, kot so v postopku v glavni stvari, člen 39 ES in naslednji nasprotujejo zakonodaji države članice, po kateri je treba kot podlago za obračun denarnih dajatev za nekdanje azbestne delavce namesto zadnje plače delavca migranta uporabiti zadnjo plačo v državi izvora, pri čemer bi lahko velike razlike med višino prihodka in življenjskimi stroški med državo dajatve in državo članico zadnje poklicne dejavnosti delavca migranta utemeljile uskladitev zadnje plače z višino prihodkov v kraju stalnega prebivališča.